

Chytrá politika zájmu mezi Moskvou a Ankarou: Evropa nakupuje ruský plyn přes Turecko

infokuryr.cz/n/2022/08/08/chytra-politika-zajmu-mezi-moskvou-a-ankarou-evropa-nakupuje-rusky-plyn-pres-turecko

kuryr

8. srpna 2022

Prezidenti Ruska a Turecka se na svém bilaterálním jednání v Soči mimo jiné dohodli na dalším prohloubení vzájemné energetické spolupráce. Evropané nakupují svůj ruský zemní plyn přes Turecko.

„Naši evropští partneři by měli být Turecku vděčni za zajištění nerušeného tranzitu našeho plynu na evropský trh,“ řekl minulý pátek prezident Vladimir Putin v Soči během setkání s tureckým prezidentem Recepem Tayyipem Erdoğanem. Plynovod TurkStream, oficiálně otevřený oběma prezidenty v lednu 2020, dodává ruský zemní plyn přes Černé moře a klíčové turecké tranzitní trasy do jihovýchodní Evropy, kde plynovod pokračuje do Srbska jako Balkánský proud.

Politické rozhodnutí o tomto přímém koridoru zemního plynu mezi Ruskem a Tureckem bylo přijato v prosinci 2014. Od jara 2014 se původní projekt plynovodu stal South Stream, která měla spojit

Rusko se státem EU Bulharskem přes Černé moře, ale projekt byl na nátlak komise EU zastaven. Pozadím byla krymská krize. South Stream měl doplňovat Nord Stream 1 a 2. Hlavními investory byly Gazprom a italská skupina ENI. Stavební práce měly začít v červnu 2014 a již byly uzavřeny desetitisíce pracovních smluv. Pak se ale vše zastavilo. Moskva čekala do konce roku, aby rozhodla, co chce EU udělat. S argumentem, že při výběrovém řízení na terminál na bulharském pobřeží byla porušena pravidla hospodářské soutěže, Evropská komise ustoupila a následně porušila smlouvu.

Turecko jako energetický uzel pro Evropu

Turecko se stalo klíčovou tranzitní zemí pro evropské energetické odběratele nejpozději s transkavkazským BTC ropovodem Baku-Tbilisi-Ceyhan, který byl postaven pod vedením BP a uveden do provozu od roku 2005. Z geopolitického hlediska byla tato linie také od počátku kontroverzní. Svou roli v tom sehrála první čečenská válka v 90. letech a politické otřesy v Gruzii. Mnohá potrubí mají svůj scénář. Někdy moudřejší, někdy úplně neúspěšný. To byl případ projektu ropovodu Nabucco, který byl prosazován pod rakouským vedením OMV. Tento projekt byl provozován jako nákladná marketingová výstřednost, ale nikdy neexistovala smlouva o výkupu pro odběratele zemního plynu. Důležitou roli zde sehrálo i Turecko. Tehdy šlo jednoznačně o obcházení ruských plynovodů. Od roku 2014 Turecko otočilo a zahájilo intenzivní energetickou spolupráci s Ruskem.

Turecko bude platit v rublech

Erdoğan v pátek v Soči oznámil, že „chce otevřít novou kapitolu vztahů mezi oběma zeměmi“. Výsledek intenzivnější spolupráce je působivý, protože balík smluv, které byly dříve sepsány na úrovni státních zaměstnanců, byl oficiálně zapečetěn. Podle ruské hlavy státu budou důležité investiční projekty mezi oběma zeměmi pokračovat podle plánu. Dvoustranný obchod mezi oběma zeměmi se za prvních devět měsíců letošního roku zvýšil o 50 procent a smazal

tak dřívější ztráty. Druhý nejvýznamnější stát NATO se nepodílí na sankcích USA a EU proti Rusku, spíše se Turecko podílí na diplomatickém zprostředkování.

Putin také ocenil ropovod TurkStream, který vede z Ruska a přes Turecko. Není to jen jedna z nejdůležitějších zásobovacích tepen v Evropě, ale funguje také „na rozdíl od jiných směrů našich zásob uhlíku bez přerušování, dynamicky a bez poruch,“ řekl prezident s odkazem na objemy dodávek plynu v plynovodu Nord Stream 1. které byly od června sníženy. Turecko bude platit rubly. Podle zpráv bude v budoucnu část dodávek plynu z Ruska v rublech. *Oba prezidenti se na tom shodli, řekl podle agentury Interfax ruský vicepremiér Alexander Nowak .*

Školní příklad žité diplomacie

Dokument o bilaterálních vztazích mezi Ankarou a Moskvou se vyznačuje mnoha kontrasty – ať už v Sýrii nebo v Libyi – k nimž patří i historický balast. Je ale fascinující sledovat, jak lze tato napětí řešit a to jak na technické a diplomatické úrovni, tak v politických diskusích mezi hlavami států. Je třeba připomenout, že atentát na tehdejšího ruského velvyslance Andreje Karlova v Ankaře v prosinci 2016 vztahy otrásl – jako tomu bylo dříve v případě sestřelení ruského stíhacího letounu při přiblížování se k Sýrii tureckou protivzdušnou obranou – ale vztah zůstal na profesionální úrovni udržovaný. „Naše rozhovory s Tureckem jsou někdy těžké, ale vždy končí pozitivně, poučili jsme se?“

Analýza od Dr. Karin Kneissl

Sdílet: